

Hallituksen esitys Eduskunnalle vuonna 1980 pidetyn 66.
Kansainvälisen työkonferenssin eräiden päätösten johdosta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Kansainvälinen työjärjestö (ILO) on kesäkuussa 1980 pidetyssä yleiskokouksessa, 66. kansainvälisessä työkonferenssissa, hyväksynyt yhden suosituksen sekä yleissopimuksen n:o 121 liiteosaa koskevan muutoksen. Suositus (n:o 162) koskee ikääntyviä työntekijöitä. Yleissopimuksen muutoksella uudistetaan työvammatapauksissa myönnettäviä etuja koskevan yleissopimuksen n:o 121 liitteenä oleva ammattitautiluettelo.

Ikääntyviä työntekijöitä koskeva suositus tähtää siihen, että kukin jäsenvaltio pyrkisi kansallisella politiikalla, lainsäädännöllä ja käytännön toimenpitein estämään ikääntyvien työntekijöiden syrjinnän työmarkkinoilla ja amma-

tinharjoittamisen yhteydessä. Työntekijöille tulisi pyrkiä turvaamaan samanlaiset mahdollisuudet ja yhdenvertainen kohtelu iästä riippumatta. Suosituksen periaatteita on Suomen kannalta pidettävä pääosin asiallisina ja oikeasuuntaisina, minkä vuoksi niiden toteuttamiseen tulisi mahdollisuuksien mukaan pyrkiä tulevassa lainsäädäntötyössä. Tämä suositus saatetaan eduskunnan tiedoksi.

Yleissopimuksen muutoksella laajennetaan työvammatapauksissa myönnettäviä etuja koskevan yleissopimuksen n:o 121 liitteenä olevaa ammattitautiluettelo. Muutoksen voimaan tulemiselle Suomessa ei ole lainsäädännöllisiä esteitä. Muutos saatetaan eduskunnan tiedoksi.

PERUSTELUT

1. Kansainvälisen työkonferenssin päätösten käsittely jäsenvaltioissa

Kansainvälisen työjärjestön (ILO) päättävä toimielin on Kansainvälinen työkonferenssi, jonka kokoukset pidetään ainakin kerran vuodessa. Järjestön perussäännön 19 artiklan mu-

kaan työkonferenssissa käsiteltävinä olevat asiat voidaan hyväksyä kahdella tavalla. Konferenssin päätös voi sisältää joko kansainvälisen yleissopimuksen, joka on tarkoitettu ratifioitavaksi jäsenvaltioissa, tai suosituksen, joka on otettava huomioon jäsenvaltioiden lainsäädäntötyössä, mutta joka ei ole tarkoitettu niin sitovaksi kuin ratifioitu yleissopimus.

Järjestön kunkin jäsenvaltion tulee yhden vuoden tai milloin erityisestä syystä ei ole mahdollista, viimeistään puolentoista vuoden kuluessa konferenssin päättymisestä saattaa konferenssissa hyväksytyt yleissopimukset ja suositukset lakiasäättävän toimielimen (Suomessa eduskunnan) käsiteltäväksi lainsäädäntö- tai muita toimenpiteitä varten. Kukin jäsenvaltio on lisäksi velvollinen ilmoittamaan Kansainvälisen työtoimiston pääjohtajalle niistä toimenpiteistä, joihin on ryhdytty yleissopimusten saattamiseksi asianomaisten viranomaisten käsiteltäväksi. Jäsenvaltion, joka ei ole ratifioinut tiettyä yleissopimusta, on aika ajoin Kansainvälisen työtoimiston pääjohtajalle selvitettävä lainsäädäntötoimenpiteitä ja noudatettua käytäntöä niiden kysymysten osalta, joita yleissopimus koskee. Lisäksi on myös selvitettävä, missä laajuudessa yleissopimuksen vaatimukset on toteutettu tai tarkoitus toteuttaa lainsäädännöllä, hallinnollisilla toimenpiteillä, työehtosopimuksilla tai muulla tavoin, sekä ilmoitettava ne seikat, jotka estävät tai viivästyttävät yleissopimuksen ratifiointia.

Edellä selostetut määräykset koskevat suosituksia sillä lisäyksellä, että selvitys on niin ikään annettava sellaisista suositusten tarkistuksista, jotka on havaittu välttämättömiksi ennen kuin suositusta voidaan soveltaa.

2. Vuonna 1980 pidetyn 66. Kansainvälisen työkonferenssin päätökset

Genevessä 4.—25. päivinä kesäkuuta 1980 pidetyssä 66. Kansainvälisessä työkonferenssissa Suomea edusti järjestön perussäännössä edellytetty hallituksen, työnantajien ja työntekijöiden edustajien muodostama valtuuskunta.

Konferenssi hyväksyi yhden suosituksen ja yhden yleissopimuksen muutoksen. Suositus (n:o 162) koskee ikääntyviä työntekijöitä. Yleissopimuksen muutoksella uudistetaan työvammatapauksissa myönnettäviä etuja koskevan yleissopimuksen n:o 121 liitteenä oleva ammattitautiluettelo.

Käsiteltävien yleissopimusten ja suositusten englanninkieliset alkuperäistekstit ovat tämän esityksen liitteinä. Yleissopimusten ja suositusten ranskankieliset alkuperäistekstit samoin kuin niiden ruotsinkieliset käännökset ovat ruotsinkielisen esityksen vastaavissa liitteissä.

2.1. Suositus (n:o 162), joka koskee ikääntyviä työntekijöitä

2.1.1. Suosituksen sisältö

Suositus koskee kaikkia työntekijöitä, jotka ikääntymisensä vuoksi saattavat kokea vaikeuksia työmarkkinoilla ja ammatinharjoittamisen yhteydessä. Suositusta sovellettaessa voidaan kussakin maassa hyväksyä täsmällisempi määritelmä työntekijöistä, joita se koskee. Ikääntyvien työntekijöiden työllisyysongelmat olisi suosituksen mukaan käsiteltävä ottaen huomioon kaikki väestöryhmät ja siten varmistuen, ettei työllisyysongelmia siirretä yhdestä väestöryhmästä toiseen.

Kunkin jäsenvaltion tulisi asianmukaisin toimenpitein estää ikääntyvien työntekijöiden syrjintä työmarkkinoilla ja ammatinharjoittamisen yhteydessä. Ikääntyville työntekijöille tulisi turvata samanlaiset mahdollisuudet ja heitä olisi kohdeltava yhdenvertaisina muiden työntekijöiden kanssa erityisesti, kun on kysymys ammatinvalinnanohjauksen ja työnvälityksen palveluista, mahdollisuudesta päästä itse valitsemaansa työhön sekä työsuhdeturvasta ja muista työsuhteen ehtoista.

Edelleen suosituksella pyritään ikääntyvien työntekijöiden kaikinpuoliseen suojeluun. Työolosuhteiden ja työympäristön parannustoimenpiteillä ja työajan lyhentämisellä tulisi varmistaa, että ikääntyvät työntekijät voivat jatkaa työntekoa tyydyttävissä ja vanhenemisprosessin huomioon ottavissa olosuhteissa.

Myös eläkkeelle valmentaminen ja eläkkeelle pääsy on suosituksessa säännelty. Tavoitteena on, että eläkkeelle siirtyminen olisi joustavaa ja mahdollisimman pitkälle vapaaehtoisuuteen perustuvaa. Ikääntyvillä työntekijöillä tulisi olla myös mahdollisuus päästä tarvittaessa varhais- tai osa-aikaeläkkeelle. Edelleen työntekijöille tulisi yhteistyössä työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa järjestää eläkkeelle valmentavia ohjelmia.

Suosituksen määräykset voidaan panna täytäntöön kansallisella lainsäädännöllä, työehtosopimuksilla tai muulla kansallisen käytännön mukaisella tavalla. Asianmukaisin toimenpitein olisi järjestettävä myös suosituksesta tiedottaminen yleisölle ja varsinkin ammatinvalinnan ohjauksesta, koulutuksesta, työnvälityksestä ja muista sosiaalipalveluista vastaavalle henkilöstölle.

2.1.2. Suosituksen subde Suomen nykyiseen lainsäädäntöön ja kansalliseen käytäntöön

Osa suosituksen sisällöstä on jo toteutettu Suomessa osana laajempaa kokonaisuutta, johon sisältyvät työsuhteen ehtoja, työturvallisuutta, työterveyttä, eläkkeitä ja työvoimakysymyksiä koskeva lainsäädäntö sekä virka- ja työehtosopimukset. Näissä on kuitenkin sinänsä suhteellisen vähän säännöksiä, joiden perusteella ikääntyvä työntekijä olisi oikeutettu vaatimaan erityiskohtelua tai erityisetuja työssään.

Suosituksen henkeä ja periaatteita on Suomen kannalta pidettävä asiallisina ja oikeasuuntaisina. Ikääntyvien työntekijöiden ongelmat ovat varsin ajankohtaisia Suomenkin olosuhteissa; niihin liittyviä kysymyksiä käsitellään mm. vuonna 1977 asetetussa eläkeikäkomiteassa ja vuonna 1978 asetetussa työsuhteturvakomiteassa. Eräitä suosituksen kohtia on kuitenkin pidettävä vaikeasti toteutettavina, mikäli lähdetään siitä, että niitä sovellettaisiin poikkeuksetta kaikkiin määrätyn iän saavuttaneisiin työntekijöihin. Tämä koskee erityisesti työajan lyhentämistä, sosiaaliturvan kehittämistä ja eläkkeelle siirtymistä koskevia määräyksiä.

Ikääntyviin työntekijöihin kohdistuvat toimenpiteet kaikenasteisen syrjinnän estämiseksi tulisi toteuttaa osana työelämää yleensä koskevaa uudistamistyötä, ottaen kuitenkin huomioon, että suojeleusäännökset ja muut erityistoimenpiteet voivat myös saattaa ikääntyvät työntekijät alttiiksi työelämässä tapahtuvalle syrjinnälle. Myös työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen osallistuminen työelämän lainsäädännölliseen uudistustyöhön tulisi varmistaa. Erityisesti ikääntyvien työntekijöiden asemaa edistävinä toimenpiteinä tulevat kysymykseen jatko- ja uudelleen koulutus sekä työn tehokkuuskriteerien uudistaminen siten, että myös työhön liittyvä kokemus huomioidaan työehtoja määriteltäessä. Suomen oloissa lienee tarkoituksenmukaista, että luodaan joustavia menettelytapoja, joiden perusteella voidaan ryhtyä työntekijän iän perusteella määrättyihin järjestelyihin työsuhteen ehtojen, työsuhteturvan, työsuojelun ja eläke-ehtojen suhteen.

2.1.3. Lausunnot

Käsiteltävänä olevasta suosituksesta on pyydetty Suomen Työnantajain Keskusliiton, Liiketyönantajain Keskusliiton, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestön, Toimihenkilö- ja Virkamiesjärjestöjen Keskusliiton ja Suomen Teknisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliiton lausunnot. Lisäksi lausunnot on pyydetty seuraavilta viranomaisilta ja järjestöiltä: valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, työvoimaministeriö, kansaneläkelaitos, työterveyslaitos, työsuojeluhallitus, Kunnallisen sopimusvaltuuskunnan toimisto ja Akava. Suomen Työnantajain Keskusliitto ja Liiketyönantajain Keskusliitto esittävät lausunnossaan, ettei suosituksen periaatteita tulisi toteuttaa Suomessa laajassa mittakaavassa, koska siinä käsitellyt ongelmat ovat ominaisia muillekin kuin ikääntyville työntekijöille eikä ole perusteltua luoda keinotekoisesti rajoja eri ikäryhmien välille. Työsuojeluhallitus pitää parempana työolosuhteiden saattamista yleensä niin hyväksi, että erityisjärjestelyihin olisi tarpeellista turvautua vain erittäin harvoin. Muut lausunnonantajat ovat katsoneet, että suositus on tärkeä periaatekannanotto ikääntyvien työntekijöiden asemaan ja oikeuksiin työelämässä ja pitävät sitä toteuttamiskelpoisena Suomessa. Asia on ollut esillä myös Suomen ILO-neuvottelukunnassa.

2.2. Työvammatapauksissa myönnettäviä etuja koskevan yleissopimuksen (n:o 121) liitteenä olevan ammattitautiluettelon muutos

Tällä yleissopimuksen muutoksella laajennetaan työvammatapauksissa myönnettäviä etuja koskevan yleissopimuksen n:o 121 liitteenä olevaa ammattitautiluetteloa. Muutoksen voimaan tulemiselle ei ole lainsäädännöllisiä esteitä, koska se ei edellytä Suomen voimassa olevan ammattitautilain (1967/638) muuttamista. Keskeiset työnantaja- ja työntekijäjärjestöt ja viranomaiset ovat pyydettyinä lausuntonaan ilmoittaneet, ettei niillä ole huomauttamista uuden ammattitautiluettelon suhteen. Asia on ollut esillä myös Suomen ILO-neuvottelukunnassa.

EHDOTUKSET

Edellä esitetyn perusteella hallitus:

1) saattaa Eduskunnan tietoon ikääntyviä työntekijöitä koskevan suosituksen (n:o 162) ja esittää, että siinä olevat periaatteet ja näkökohdat otettaisiin huomioon tulevassa lainsäädäntötyössä sikäli kuin se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista;

2) saattaa Eduskunnan tietoon työvammatapauksissa myönnettäviä etuja koskevan yleis-sopimuksen (n:o 121) liitteenä olevan ammattitaituluettelon muutoksen.

Helsingissä 12 päivänä kesäkuuta 1981

Tasavallan Presidentti
URHO KEKKONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Luja-Penttilä*

(Suomennos)

Suositus (n:o 162), joka koskee ikääntyviä työntekijöitä

Kansainvälisen työjärjestön yleinen konferenssi, aloitettuaan Kansainvälisen työtoimiston hallintoneuvoston kokoonkutsumana Genevessä 4 päivänä kesäkuuta 1980 66. istuntokautensa,

palauttaen mieleen, etteivät syrjintäsopimus ja -suositus (työmarkkinat ja ammatinharjoittaminen), 1958, sisällä ikää niissä lueteltujen syrjintäperusteiden joukossa, mutta määräävät, että luetteluun voidaan mahdollisesti tehdä lisäyksiä,

palauttaen mieleen työllisyyspolitiikkaa koskevan suosituksen, 1964, ja inhimillisten voimavarojen kehittämistä koskevan suosituksen, 1975, sisältämät, ikääntyviä työntekijöitä koskevat määräykset,

palauttaen mieleen aikaisemmin hyväksytyjen ikääntyvien työntekijöiden sosiaaliturvaa koskevan asiakirjojen, erityisesti työkyvyttömyys-, vanhuus- ja jälkeenjääneiden etuuksia koskevan yleissopimuksen ja suosituksen, 1967, määräykset,

palauttaen mieleen myös naistyöntekijöiden samanlaisia mahdollisuuksia ja tasavertaista kohtelua koskevan julistuksen 6 artiklan 3 kohdan määräykset, jonka julistuksen Kansainvälinen työkonferenssi hyväksyi 60. istuntokaudellaan vuonna 1975,

pitäen toivottavana aikaisempien asiakirjojen täydentämistä säännöksillä, jotka koskevat ikääntyvien työntekijöiden samanlaisia mahdollisuuksia ja tasavertaista kohtelua, heidän suojeluaan työmarkkinoilla ja heidän eläkkeelle valmentamistaan ja siirtymistään,

päätettyään hyväksyä eräitä ikääntyviä työntekijöitä ja heidän työssäoloaan ja eläkkeelle siirtymistään koskevia ehdotuksia, mikä kysymys on neljäntenä kohtana istuntokauden työpöytäkirjassa,

Recommendation (No. 162) Concerning Older Workers

The General Conference of the International Labour Organisation,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Sixty-sixth Session on 4 June 1980, and

Recalling that the Discrimination (Employment and Occupation) Convention and Recommendation, 1958, do not include age among the grounds for discrimination listed therein, but provide for possible additions to the list, and

Recalling the specific provisions relating to older workers in the Employment Policy Recommendation, 1964, and in the Human Resources Development Recommendation, 1975, and

Recalling the terms of existing instruments relating to the social security of older persons, in particular the Invalidity, Old-Age and Survivors' Benefits Convention and Recommendation, 1967, and

Recalling also the provisions of article 6, paragraph (3), of the Declaration on Equality of Opportunity and Treatment for Women Workers, adopted by the International Labour Conference at its Sixtieth Session in 1975, and

Considering it desirable to supplement the existing instruments with standards on equality of opportunity and treatment for older workers, on their protection in employment and on preparation for and access to retirement, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to older workers: work and retirement, which is the fourth item on the agenda of the session, and

hyväksyy tänä 23 päivänä kesäkuuta 1980 seuraavan suosituksen, jonka nimenä on ikääntyviä työntekijöitä koskeva suositus, 1980:

I. Yleiset määräykset

1. (1) Tämä suositus koskee kaikkia työntekijöitä, jotka ikääntymisensä tähden saattavat kokea vaikeuksia työmarkkinoilla ja ammatinharjoittamisen yhteydessä.

(2) *Pantaessa täytäntöön* tätä suositusta voidaan kussakin maassa hyväksyä määrättyjen ikäryhmien osalta täsmällisempi määritelmä työntekijöistä, joita suositus koskee, tavalla, joka on maan lainsäädännön ja maassa noudatetun käytännön mukainen ja soveltuu paikallisiin olosuhteisiin.

(3) Työntekijöitä, joita tämä suositus koskee, nimitetään "ikääntyviksi työntekijöiksi".

2. Ikääntyvien työntekijöiden työllisyysongelmat olisi käsiteltävä yleisen ja hyvin tasapainotetun täystyöllisyysstrategian yhteydessä ja yritystasolla yleisen ja hyvin tasapainotetun sosiaalipolitiikan puitteissa ottaen asianmukaisesti huomioon kaikki väestöryhmät ja siten varmistaen, ettei työllisyysongelmia siirretä yhdestä väestöryhmästä toiseen.

II. Samanlaiset mahdollisuudet ja yhdenvertainen kohtelu

3. Kunkin jäsenvaltion tulisi kansallisessa politiikassaan, jolla se pyrkii turvaamaan samanlaiset mahdollisuudet ja yhdenvertaisen kohtelun työntekijöille näiden iästä riippumatta, ja toisaalta asiaa koskevassa lainsäädännössä ja käytännössä asianmukaisin toimenpitein estää ikääntyvien työntekijöiden syrjintä työmarkkinoilla ja ammatinharjoittamisen yhteydessä.

4. Kunkin jäsenvaltion tulisi kansallisiin olosuhteisiin ja käytäntöön soveltuvin menetelmin

a) varmistaa työnantaja- jatyöntekijäjärjestöjen tehokas osallistuminen tämän suosituksen 3. kohdassa tarkoitettuun politiikan muotoiluun;

Having determined that these proposals shall take the form of a Recommendation,

adopts this twenty-third day of June of the year one thousand nine hundred and eighty the following Recommendation, which may be cited as the Older Workers Recommendation, 1980:

I. General Provisions

1. (1) This Recommendation applies to all workers who are liable to encounter difficulties in employment and occupation because of advancement in age.

(2) In giving effect to this Recommendation, a more precise definition of the workers to whom it applies, with reference to specific age categories, may be adopted in each country, in a manner consistent with national laws, regulations and practice and appropriate under local conditions.

(3) The workers to whom this Recommendation applies are referred to herein as "older workers".

2. Employment problems of older workers should be dealt with in the context of an overall and well balanced strategy for full employment and, at the level of the undertaking, of an over-all and well balanced social policy, due attention being given to all population groups, thereby ensuring that employment problems are not shifted from one group to another.

II. Equality of Opportunity and Treatment

3. Each Member should, within the framework of a national policy to promote equality of opportunity and treatment for workers, whatever their age, and of laws and regulations and of practice on the subject, take measures for the prevention of discrimination in employment and occupation with regard to older workers.

4. Each Member should, by methods appropriate to national conditions and practice—

(a) make provision for the effective participation of employers' and workers' organisations in formulating the policy referred to in Paragraph 3 of this Recommendation;

b) varmistaa työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen tehokas tuki tällaisen politiikan hyväksymiselle ja soveltamiselle;

c) säätää sellaisia lakeja ja/tai edistää sellaisten ohjelmien aikaansaamista, joilla voidaan varmistaa politiikan hyväksyminen ja sen soveltaminen.

5. Ikääntyvillä työntekijöillä tulisi, joutumatta ikänsä vuoksi syrjityksi, olla samanlaiset mahdollisuudet ja heitä olisi kohdeltava yhdenvertaisina muiden työntekijöiden kanssa erityisesti kun on kysymys

a) mahdollisuudesta käyttää ammatinvalinnanohjauksen ja työnvälityksen palveluja;

b) mahdollisuudesta, huomioonottaen asianomaisen henkilö kohtaiset taidot, kokemuksen ja valmiudet,

i) päästä itse valitsemaansa työhön julkisella tai yksityisellä sektorilla sillä varauksella, että eräissä poikkeustapauksissa voidaan asettaa ikärajoja tietyn tyyppiin töihin liittyvien erityisvaatimusten, -ehtojen tai -säännösten vuoksi;

ii) käyttää hyväksi ammattikoulutus-, erityisesti täydennys- ja uudelleen koulutustilaisuuksia;

iii) saada taloudellisesti tuettua opintovapaata erityisesti opiskelua ja ammattiyhdistyskoulutusta varten;

iv) päästä eteenpäin uralla ja saada oikeudenmukaisesti jaettuja työtehtäviä;

c) työsuhdeturvasta sillä varauksella, että otetaan huomioon työsuhteen päättämistä koskeva kansallinen lainsäädäntö ja käytäntö ja tämän suosituksen 22. kohdassa tarkoitetun tutkimuksen tulokset;

d) samanarvoisesta työstä maksettavasta palkasta;

e) sosiaaliturvatoimenpiteistä ja sosiaali-etuuksista;

f) työoloista työturvallisuus- ja terveystoimenpiteet mukaan lukien;

g) mahdollisuudesta saada asunto- ja sosiaalipalveluja ja päästä terveydenhuoltolaitoksiin erityisesti silloin kun pääsy on sidottu ammatinharjoittamiseen tai työpaikkaan.

6. Kunkin jäsenvaltion tulisi suorittaa tutkimus asiaa koskevista lainsäädännöistä sekä hallinnollisista määräyksistä ja käytännöstä ja sovittaa ne tämän suosituksen 3.kohdassa tarkoitetun politiikan mukaisiksi.

(b) make provision for the effective participation of employers' and workers' organisations in promoting the acceptance and observance of this policy;

(c) enact such legislation and/or promote such programmes as may be calculated to secure the acceptance and observance of the policy.

5. Older workers should, without discrimination by reason of their age, enjoy equality of opportunity and treatment with other workers as regards, in particular —

(a) access to vocational guidance and placement services;

(b) access, taking account of their personal skills, experience and qualifications, to —

(i) employment of their choice in both the public and private sectors: Provided that in exceptional cases age limits may be set because of special requirements, conditions or rules of certain types of employment;

(ii) vocational training facilities, in particular further training and retraining;

(iii) paid educational leave, in particular for the purpose of training and trade union education;

(iv) promotion and eligibility for distribution of tasks;

(c) employment security, subject to national law and practice relating to termination of employment and subject to the results of the examination referred to in Paragraph 22 of this Recommendation;

(d) remuneration for work of equal value;

(e) social security measures and welfare benefits;

(f) conditions of work, including occupational safety and health measures;

(g) access to housing, social services and health institutions, in particular when this access is related to occupational activity or employment.

6. Each Member should examine relevant statutory provisions and administrative regulations and practices in order to adapt them to the policy referred to in Paragraph 3 of this Recommendation.

7. Kunkin jäsenvaltion tulisi, menetellen maan olosuhteiden ja käytännön mukaisesti,

a) varmistaa mahdollisuuksien mukaan tämän suosituksen 3. kohdassa tarkoitettun politiikan noudattaminen kaikissa julkisen viranomaisen johdon tai valvonnan alaisissa toiminnoissa;

b) edistää tämän politiikan soveltamista kaikissa muissa toiminnoissa yhteistyössä työnantajien ja työntekijöiden järjestöjen ja kaikkien muiden asianomaisten elinten kanssa.

8. Ikääntyvillä työntekijöillä ja ammattiyhdistysjärjestöillä samoin kuin työnantajilla ja heidän järjestöillään tulisi olla mahdollisuus valittua elimiin, joiden tehtävänä on käsitellä samanlaisia mahdollisuuksia ja yhdenvertaista kohtelua koskevan periaatteen loukkaamista koskevia valituksia ja toimeenpanna tutkimuksia niiden johdosta, jotta voitaisiin varmistaa, että kyseisen politiikan kanssa ristiriitaiseksi katsottu käytäntö saadaan oikaistuksi.

9. Asianmukaisin toimenpitein olisi varmistettava, että ammatinvalinnanohjaus, koulutus ja työnvälitys antavat ikääntyville työntekijöille palvelut, neuvot ja avun, joita he saattavat tarvita saadakseen joka suhteessa samanlaiset mahdollisuudet ja yhdenvertaisen kohtelun.

10. Tämän suosituksen 3. kohdassa tarkoitettun politiikan soveltaminen ei saisi vaikuttaa haitallisesti sellaiseen ikääntyvien työntekijöiden erityissuojeluun tai avustamiseen, joka tunnustetaan tarpeelliseksi.

III. Suojelu

11. Työolosuhteiden ja työympäristön parantamista kaikissa työelämän vaiheissa koskevan kansallisen politiikan puitteissa olisi yhdessä edustavien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa suunniteltava maan olosuhteisiin ja käytäntöön soveltuvia toimenpiteitä, joilla varmistetaan, että ikääntyvät työntekijät voivat jatkaa työntekeä tyydyttävissä olosuhteissa.

12. (1) Olisi suoritettava tutkimuksia yhdessä työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa, jotta saataisiin selville ne tyypilliset toiminnot, jotka todennäköisesti nopeuttavat ikääntymisprosessia tai joissa ikääntyvillä työntekijöillä on vaikeuksia mukautua työn vaatimuksiin. Olisi myös määriteltävä siihen johtavat syyt sekä löydettävä sopivat ratkaisut.

7. Each Member should, by methods appropriate to national conditions and practice —

(a) ensure as far as possible the observance of the policy referred to in Paragraph 3 of this Recommendation in all activities under the direction or control of a public authority;

(b) promote the observance of that policy in all other activities, in co-operation with employers' and workers' organisations and any other bodies concerned.

8. Older workers and trade union organisations as well as employers and their organisations should have access to bodies empowered to examine and investigate complaints regarding equality of opportunity and treatment, with a view to securing the correction of any practices regarded as in conflict with the policy.

9. All appropriate measures should be taken to ensure that guidance, training and placement services provide older workers with the facilities, advice and assistance they may need to enable them to take full advantage of equality of opportunity and treatment.

10. Application of the policy referred to in Paragraph 3 of this Recommendation should not adversely affect such special protection or assistance for older workers as is recognised to be necessary.

III. Protection

11. Within the framework of a national policy to improve working conditions and the working environment at all stages of working life, measures appropriate to national conditions and practice designed to enable older workers to continue in employment under satisfactory conditions should be devised, with the participation of the representative organisations of employers and workers.

12. (1) Studies should be undertaken, with the participation of employers' and workers' organisations, in order to identify the types of activity likely to hasten the ageing process or in which older workers encounter difficulties in adapting to the demands of their work, to determine the reasons, and to devise appropriate solutions.

(2) Tutkimukset voisivat kuulua osana työtehtävien ja vastaavien valmiuksien yleiseen arviointijärjestelmään.

(3) Tutkimusten tuloksista olisi laajalti tiedotettava ja erityisesti työnantaja- ja työntekijäjärjestöille sekä tapauksesta riippuen, näiden välityksellä asianomaisille ikääntyville työntekijöille.

13. Milloin ikääntyvien työntekijöiden sopeutumisvaikeudet liittyvät pääasiallisesti vanhenemiseen, olisi ko. toimintojen osalta ryhdyttävä, mikäli mahdollista, toimenpiteisiin joiden tarkoituksena on

a) tehdä parannuksia työolosuhteisiin ja työympäristöön, jotka todennäköisesti nopeuttavat vanhenemisprosessia;

b) tehdä muutoksia organisaatioon ja työaikaan erityisesti ylityötä rajoittamalla, silloin kun niistä seuraa henkistä painetta tai liian kireä työtahti huomioon ottaen asianomaisten työntekijöiden mahdollisuudet;

c) sovittaa työ ja sen sisältämät tehtävät työntekijän mukaan käyttämällä apuna kaikkia saatavilla olevia teknisiä keinoja ja soveltamalla erityisesti ergonomian periaatteita, niin että säilytetään asianomaisen terveys, torjutaan tapaturmat ja ylläpidetään hänen työkykynsä;

d) määrätä työntekijäin terveydentilan järjestelmällisempi valvonta;

e) määrätä tarkoituksenmukainen valvonta työpaikoille työntekijäin turvallisuuden ja terveyden varmistamiseksi.

14. Tämän suosituksen 13. kohdan b) alakohdan toteuttamista tarkoittaviin toimenpiteisiin voisivat kuulua seuraavat yritystasolla suoritettavat toimenpiteet, sitten kun niistä on kuultu työntekijöiden edustajia tai kun työntekijöiden edustavat järjestöt osallistuvat niiden toteuttamiseen tai kun niistä neuvotellaan työehtosopimusneuvotteluissa sen mukaan mikä menettelyistä vastaa maassa vallitsevaa käytäntöä:

a) lyhennetään rasittavissa, vaarallisissa tai epäterveellisissä töissä työskentelevien ikääntyvien työntekijöiden säännöllistä päivittäistä tai viikottaista työaika;

b) toteutetaan kaikkien sitä pyytävien ikääntyvien työntekijöiden työajan asteittainen lyhentäminen määrättyä sitä ajankohtaa edeltävänä kautena, jona asianomainen saavuttaa säännön mukaisen vanhuusetuuden oikeuttavan iän;

(2) These studies may be part of a general system for evaluating jobs and corresponding skills.

(3) The results of the studies should be widely disseminated, in particular to employers' and workers' organisations and, as the case may be, through them to the older workers concerned.

13. Where the reasons for the difficulties in adaptation encountered by older workers are mainly related to advancement in age, measures in respect of the type of activity in question should to the extent practicable be applied so as to —

(a) remedy those conditions of work and of the working environment that are likely to hasten the ageing process;

(b) modify the forms of work organisation and working time which lead to stress or to an excessive pace of work in relation to the possibilities of the workers concerned, in particular by limiting overtime;

(c) adapt the job and its content to the worker by recourse to all available technical means and, in particular, to ergonomic principles, so as to preserve health, prevent accidents and maintain working capacity;

(d) provide for a more systematic supervision of the workers' state of health;

(e) provide for such supervision on the job as is appropriate for preserving the workers' safety and health.

14. Among the measures to give effect to Paragraph 13, clause (b), of this Recommendation, the following might be taken at the level of the undertaking, after consulting the workers' representatives or with the participation of their representative organisations, or through collective bargaining, according to the practice prevailing in each country:

(a) reducing the normal daily and weekly hours of work of older workers employed on arduous, hazardous or unhealthy work;

(b) promoting the gradual reduction of hours of work, during a prescribed period prior to the date on which they reach the age normally qualifying workers for an old-age benefit, of all older workers who request such reduction;

c) pidennetään palkallisia vuosilomia palvelusajan pituuden tai iän perusteella;

d) annetaan ikääntyville työntekijöille mahdollisuus järjestää työ- ja vapaa-aikansa sen mukaan kuin heille sopii erityisesti helpottamalla heidän osa-aikatyöhön siirtymistään ja järjestämällä joustava työaika;

e) edistetään ikääntyvien työntekijöiden määrää mistä normaalina päivätyönä suoritettaviin tehtäviin, sen jälkeen kun he ovat määrättyjen vuosien ajan työskennelleet keskeytymättömässä tai keskeytyvässä vuorotyössä.

15. Antamalla ohjausta ja koulutusta kuten vuoden 1975 inhimillisten voimavarojen kehittämistä koskevan suosituksen 50. kohdassa määrätään olisi kaikin voimin pyrittävä auttamaan ikääntyviä työntekijöitä suoriutumaan vaikeuksistaan.

16. (1) Yhdessä työnantajien ja työntekijöiden edustavien järjestöjen kanssa olisi ryhdyttävä soveltamaan ikääntyviin työntekijöihin heidän tarpeisiinsa sovitettuja palkkausjärjestelmiä ana kun se on mahdollista.

(2) Tätä tarkoitaviin toimenpiteisiin voisivat kuulua

a) sellaisten palkkajärjestelmien käyttö, joissa otetaan huomioon suoritusnopeuden lisäksi työntekijän tiedot ja taidot sekä kokemus;

b) ikääntyvien työntekijöiden siirtäminen suorituspalkkaisesta työstä aikapalkkatyöhön.

17. Toimenpiteisiin voisi myös kuulua uusien työtilaisuuksien tarjoaminen ikääntyville työntekijöille, jos nämä haluavat, joko heidän omassa ammatissaan tai toisessa ammatissa, jossa he voivat käyttää hyväkseen kykyjään ja kokemustaan ilman asionmenetystä, mikäli mahdollista.

18. Kun työvoimaa supistetaan erityisesti tautuvilla elinkeinoelämän aloilla, olisi erityisesti pyrittävä ottamaan huomioon ikääntyvien työntekijöiden tarpeet, esimerkiksi kouluttamalla heitä muille aloille, antamalla heille apua uuden työpaikan etsimisessä tai takaamalla heille riittävä toimeentuloturva tai riittävä rahakorvaus.

19. Erityisesti olisi pyrittävä helpottamaan niiden ikääntyvien työntekijöiden työhön pääsyä tai työhön paluuta, jotka ovat olleet poissa työelämästä perheenhuoltovelvollisuuksien tähden.

(c) increasing annual holidays with pay on the basis of length of service or of age;

(d) enabling older workers to organise their work time and leisure to suit their convenience, particularly by facilitating their part-time employment and providing for flexible working hours;

(e) facilitating the assignment of older workers to jobs performed during normal daytime working hours after a certain number of years of assignment to continuous or semi-continuous shift work.

15. Every effort should be made to meet the difficulties encountered by older workers through guidance and training measures such as those provided for in Paragraph 50 of the Human Resources Development Recommendation, 1975.

16. (1) With the participation of the representative organisations of employers and workers, measures should be taken with a view to applying to older workers, wherever possible, systems of remuneration adapted to their needs.

(2) These measures might include —

(a) use of systems of remuneration that take account not only of speed of performance but also of know-how and experience;

(b) the transfer of older workers from work paid by results to work paid by time.

17. Measures might also be taken to make available to older workers if they so desire other employment opportunities in their own or in another occupation in which they can make use of their talents and experience, as far as possible without loss of earnings.

18. In cases of reduction of the workforce, particularly in declining industries, special efforts should be made to take account of the specific needs of older workers, for instance by facilitating retraining for other industries, by providing assistance in securing new employment or by providing adequate income protection or adequate financial compensation.

19. Special efforts should be made to facilitate the entry or re-entry into employment of older persons seeking work after having been out of employment due to their family responsibilities.

IV. Eläkkeelle valmentaminen ja eläkkeelle pääsy

20, Tämän suosituksen tässä osassa

a) käsite "määrätty" tarkoittaa jollakin tämän suosituksen 31. kohdassa mainitulla menettelyllä määrättyä tai sen nojalla määrättyä;

b) käsite "vanhuusetuus" tarkoittaa etuutta, joka myönnetään henkilölle, joka on elossa määrätyn iän jälkeen;

c) käsite "eläke-etuus" tarkoittaa vanhuusetuutta, jonka myöntämisehtona on kaiken ansiotyön lakkaaminen;

d) sanonta "ikä, jossa työntekijät ovat säännönmukaisesti oikeutetut vanhuusetuuteen" tarkoittaa määrättyä vanhuusetuuden myöntämistä, johon nähden vanhuusetuuden myöntäminen voidaan siirtää aikaisemmaksi tai siirtää myöhemmäksi;

e) sanonta "palvelusaikaetus" tarkoittaa etuutta, jonka myöntämisehtona on ainoastaan pitkän odotusajan täyttäminen, johon ei liity ikää koskevaa ehtoa;

f) käsite "odotusaika" tarkoittaa maksuaikaa, työssäoloaikaa tai asumisaikaa tai mitä tahansa näiden yhdistelmää sen mukaan kuin määrätään.

21. Aina kun on mahdollista olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin, joilla

a) taataan, että eläkkeelle lähtö tapahtuu vapaaehtoisesti sellaisessa järjestelmässä joka sallii asetettaisen siirtymisen työelämästä vapaaseen toimintaan;

b) vanhuuseläkkeeseen oikeuttavaa ikää joustetaan.

22. Lainsäännöksiä ja muita säännöksiä, jotka määräävät pakollisen iän työntöön lopettamiselle, olisi tarkasteltava edellisen kohdan ja tämän suosituksen 3. kohdan kannalta.

23. (1) Erityisuuksia koskevan politiikkansa huomioon ottaen tulisi kunkin jäsenvaltion pyrkiä siihen, että niille ikääntyville työntekijöille, joiden työaikaa asteittain lyhennetään aina määrättyyn tuntimäärään asti tai jotka ryhtyvät osa-aikatyöntekijöiksi, maksetaan ennen säännönmukaisen vanhuusedun saantiin oikeuttavan iän saavuttamista määrätyn pituisen ajan erityisuuksia kokonais- tai osakorvauksena heidän palkkansa pienenemisestä.

IV. Preparation for and Access to Retirement

20. For the purposes of this Part of this Recommendation —

(a) the term "prescribed" means determined by or in virtue of one of the means of action referred to in Paragraph 31 of this Recommendation;

(b) the term "old-age benefit" means a benefit provided in the case of survival beyond a prescribed age;

(c) the term "retirement benefit" means old-age benefit the award of which is subject to the cessation of any gainful activity;

(d) the expression "age normally qualifying workers for an old-age benefit" means the prescribed age for award of old-age benefit with reference to which such an award can be either advanced or postponed;

(e) the term "long-service benefit" means a benefit the grant of which depends only upon the completion of a long qualifying period, irrespective of age;

(f) the term "qualifying period" means a period of contribution, or a period of employment, or a period of residence, or any combination thereof, as may be prescribed.

21. Wherever possible, measures should be taken with a view to —

(a) ensuring that, in a framework allowing for a gradual transition from working life to freedom of activity, retirement is voluntary;

(b) making the age qualifying for an old-age pension flexible.

22. Legislative and other provisions making mandatory the termination of employment at a specified age should be examined in the light of the preceding Paragraph and Paragraph 3 of this Recommendation.

23. (1) Subject to its policy regarding special benefits, each Member should endeavour to ensure that older workers whose hours of work are gradually reduced and reach a prescribed level, or who start to work on a part-time basis, receive, during a prescribed period prior to the date on which they reach the age normally qualifying workers for an old-age benefit, a special benefit in partial or full compensation for the reduction in their remuneration.

(2) Tämän kohdan (1) alakohdassa mainittu etuuden suuruus ja saantiehtot olisi määriteltävä. Milloin on asianmukaista, etuus olisi rinnastettava palkkaan laskettaessa vanhuusetuutta ja se aika jona sitä maksettiin otettava laskuissa huomioon.

24. (1) Niiden ikääntyvien työntekijöiden, jotka ovat työttöminä määrätyn pituisen ajan ennen sitä ajankohtaa, jolloin he tulevat säännönmukaiseen vanhuusetuuden saamiseen oikeuttavana ikään tulisi saada, milloin työttömyyskorvausjärjestelmä on olemassa, työttömyyskorvausta tai heille olisi taattava riittävä toimeentulo sanottuun ajankohtaan asti.

(2) Vaihtoehtoisesti ikääntyvillä työntekijöillä, jotka ovat olleet työttöminä vähintään vuoden ajan, tulisi olla oikeus saada varhaiseläkettä määrätyn pituisena säännönmukaista vanhuusetuuden saamiseen oikeuttavaa ikää edeltävänä aikana. Varhaiseläkkeen myöntämisehtona ei saisi kuitenkaan olla pitempi odotusaika kuin se mikä vaaditaan työntekijältä, joka on tullut säännönmukaiseen vanhuusetuuden saantiin oikeuttavaan ikään, eikä etuuden määrää, joka vastaa sen etuuden määrää jonka ao. työntekijä olisi siinä iässä saanut, saisi pienentää sen tähden että etuutta joudutaan todennäköisesti maksamaan kauemmin; etuuden määrää laskettaessa ei ole kuitenkaan välttämätöntä lukea odotusaikaan mukaan sitä aikaa, joka erottaa todellisen iän säännönmukaisesta vanhuusetuuteen oikeuttavasta iästä.

25. (1) Ikääntyvillä työntekijöillä, jotka
a) vanhuusetuksien myöntämistä koskevan lainsäädännön tai käytännön mukaan ovat työkennelleet rasittaviksi tai epäterveellisiksi katsottavissa ammateissa, tai

b) joilla on todettu määrätynasteinen työkyvyttömyys, tulisi olla oikeus saada varhaiseläkettä määrätyn säännönmukaista vanhuusetuuden saamiseen oikeuttavaa ikään edeltävänä aikana, jolloin etuuden myöntämisehtona voisi olla määrätyn pituinen odotusaika; etuuden määrää, joka vastaa sen etuuden määrää, jonka asianomainen työntekijä olisi saanut tullaan säännönmukaiseen vanhuusetuuden saantiin oikeuttavaan ikään, ei saisi pienentää sen tähden, että etuutta joudutaan todennäköisesti maksamaan kauemmin; etuuden määrää laskettaessa ei ole kuitenkaan välttämätöntä lukea odotusaikaan mukaan sitä aikaa, joka erottaa

(2) The amount and conditions of the special benefit referred to in subparagraph (1) of this Paragraph should be prescribed; where appropriate, the special benefit should be treated as earnings for the purpose of calculating old-age benefit and the period during which it is paid should be taken into account in such calculation.

24. (1) Older workers who are unemployed during a prescribed period prior to the date on which they reach the age normally qualifying workers for an old-age benefit should, where an unemployment benefit scheme exists, continue until such date to receive unemployment benefit or adequate income maintenance.

(2) Alternatively, older workers who have been unemployed for at least one year should be eligible for an early retirement benefit during a prescribed period prior to the date on which they reach the age normally qualifying workers for an old-age benefit; the grant of early retirement benefit should not be made dependent upon a qualifying period longer than that required at the age normally qualifying workers for an old-age benefit and its amount, corresponding to that of the benefit the worker concerned would have received at that age, should not be reduced to offset the probable longer duration of payment, but, for the purpose of calculating this amount, the period separating the actual age from the age normally qualifying workers for an old-age benefit need not be included in the qualifying period.

25. (1) Older workers who —
(a) have been engaged in occupations that are deemed arduous or unhealthy, for the purpose of old-age benefit, by national laws or regulations or national practice, or

(b) are recognised as being unfit for work to a degree prescribed, should be eligible, during a prescribed period prior to the date on which they reach the age normally qualifying workers for an old-age benefit, for an early retirement benefit the grant of which may be made dependent upon a prescribed qualifying period; the amount of the benefit, corresponding to that of the benefit the worker concerned would have received at the age normally qualifying workers to an old-age benefit, should not be reduced to offset the probable longer duration of payment, but, for the purpose of calculating this amount,

todellisen iän säännönmukaisesta vanhuusetuuteen oikeuttavasta iästä.

(2) Tämän kohdan (1) alakohdan määräykset eivät koske

a) henkilöitä, jolle maksetaan työkyvyttömyys- tai muuta eläkettä sellaisen työkyvyttömyysasteen perusteella, joka on vähintään varhaiseläkkeen saamiseksi vaaditun työkyvyttömyysasteen suuruinen;

b) henkilöitä, joille työeläkejärjestelmä tai muut sosiaaliturvaetuudet antavat riittävän turvan.

26. Niillä ikääntyvillä työntekijöillä, joilla 24. ja 25. kohdat eivät koske, tulisi olla oikeus saada vanhuusetuutta määrättyinä, säännönmukaista vanhuusetuuden saamisen oikeuttavaa ikää edeltävänä aikana sillä varauksella että siinä iässä maksettavien toistuvaissuoritusten määrää voidaan alentaa.

27. Niissä järjestelmissä, joissa vanhuusetuuden myöntämisehtona on maksujen suorittaminen tai työssäoloaika, tulisi ikääntyvien työntekijöiden, jotka täyttävät määrättyä odotusaikaa koskevan vaatimuksen, olla oikeutettuja palvelusaikaetuuteen.

28. Tämän suosituksen 26. ja 27. kohdissa esitettyjä määräyksiä ei tarvitse soveltaa sellaisissa järjestelmissä, joissa työntekijät ovat oikeutetut vanhuusetuuteen 65 vuoden iässä tai sitä aikaisemmin.

29. Työkykyisillä ikääntyvillä työntekijöillä tulisi olla mahdollisuus lykätä vanhuusetuusvaatimuksen esittämistä säännönmukaista eläkeikänsä myöhemmäksi esimerkiksi siitä syystä, että he voisivat täyttää kaikki etuuden myöntämisehdot tai että he voisivat saada etuuden suurempana sen perusteella että sitä anotaan vasta vanhempana ja että he mahdollisesti ovat työskennelleet enemmän tai suorittaneet enemmän tai suorittaneet enemmän maksuja.

30. (1) Työelämän päättymistä edeltävinä vuosina olisi toimeenpantava eläkeelle valmentavia ohjelmia yhteistyössä työnantajien ja työntekijöiden edustavien järjestöjen ja muiden asianomaisten elinten kanssa. Tässä yhteydessä olisi otettava huomioon vuoden 1974 taloudellisesti tuettua opintovapaata koskeva yleissopimus.

(2) Näillä ohjelmilla olisi erityisesti pyrittävä auttamaan asianomaisia henkilöitä eläke-

the period separating the actual age from the age normally qualifying workers for an old-age benefit need not be included in the qualifying period.

(2) The provisions of subparagraph (1) of this Paragraph do not apply to —

(a) persons in receipt of an invalidity or other pension on grounds of incapacity for work corresponding to a degree of invalidity or incapacity at least equal to that required to qualify for an early retirement benefit;

(b) persons for whom adequate provision is made through occupational pension schemes or other social security benefits.

26. Older workers to whom Paragraphs 24 and 25 do not apply should be eligible for an early old-age benefit during a prescribed period prior to the date on which they reach the age normally qualifying workers for an old-age benefit, subject to such reductions as may be made in the amount of any periodical old-age benefit they would have received at that age.

27. Under schemes in which the grant of an old-age benefit depends on the payment of contributions or on a period of occupational activity, older workers who have completed a prescribed qualifying period should be entitled to receive a long-service benefit.

28. The provisions of Paragraphs 26 and 27 of this Recommendation need not be applied by schemes in which workers can qualify for an old-age benefit at the age of sixty-five or earlier.

29. Older workers who are fit for work should be able to defer their claim to an old-age benefit beyond the age normally qualifying workers for such a benefit, for example either for the purpose of satisfying all qualifying conditions for benefit or with a view to receiving benefit at a higher rate taking account of the later age at which the benefit is taken and, as the case may be, of the additional work or contributions.

30. (1) Retirement preparation programmes should be implemented during the years preceding the end of working life with the participation of representative organisations of employers and workers and other bodies concerned. In this connection, account should be taken of the Paid Educational Leave Convention, 1974.

(2) Such programmes should, in particular, enable the persons concerned to make plans

suunnitelmien tekemisessä ja uuteen tilanteeseen sopeutumisessa ja heille olisi tätä varten annettava tietoja

a) tuloista ja erityisesti siitä vanhuuseläkkeestä, jonka he voivat odottaa saavansa, eläkeläisiin sovellettavasta verotuksesta sekä muista heille kuuluvista etuuksista, esimerkiksi terveydenhuollosta, sosiaalipalveluista ja eräiden julkisten palvelujen mahdollisista alennuksista;

b) ammatinharjoittamisen jatkamiseen, erityisesti osa-aikaisesti, liittyvistä mahdollisuuksista ja ehdoista sekä mahdollisuudesta ryhtyä itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi;

c) ikääntymiseen liittyvistä ilmiöistä ja niiden lieventämiskeinoista, kuten terveystarkastuksista, liikunnan harjoittamisesta ja asianmukaisesta ruokavaliosta;

d) vapaa-ajan käytöstä;

e) tarjolla olevista aikuiskasvatuksen tilaisuuksista, joiden avulla voi saada apua eläkkeelle siirtymisen aiheuttamiin ongelmiin tai ylläpitää tai kehittää harrastuksia ja ammattitaitoa.

V. Soveltaminen

31. Tämä suositus voidaan panna täytäntöön, tarvittaessa vaiheittain, lainsäädännöllä, työehtosopimuksilla tai muulla kansallisen käytännön mukaisella ja maan taloudelliset ja sosiaaliset olosuhteet huomioon ottavalla tavalla.

32. Asianmukaisin toimenpitein olisi järjestettävä tiedottaminen, yleisölle ja varsinkin ammatinvalinnan ohjauksesta, koulutuksesta, työnvälityksestä ja muista asiaan liittyvistä sosiaalisista palveluista vastaavalle henkilöstölle sekä työnantajille, työntekijöille ja heidän järjestöilleen niistä ongelmista, joita ikääntyville työntekijöille saattaa ilmaantua erityisesti tämän suosituksen 5. kohdassa mainittujen asioiden kohdalla ja siitä, kuinka tarpeellista on auttaa heitä selviytymään tällaisista ongelmista.

33. Toimenpitein olisi varmistettava, että ikääntyvät työntekijät ovat täysin selvillä oikeuksistaan ja tarjolla olevista tilaisuuksista, ja heitä olisi rohkaistava käyttämään niitä hyväkseen.

for their retirement and to adapt to the new situation by providing them with information on —

(a) income and, in particular, the old-age benefit they can expect to receive, their tax status as pensioners, and the related advantages available to them such as medical care, social services and any reduction in the cost of certain public services;

(b) the opportunities and conditions for continuing an occupational activity, particularly on a part-time basis, and on the possibility of establishing themselves as self-employed;

(c) the ageing process and measures to attenuate it such as medical examinations, physical exercise and appropriate diet;

(d) how to use leisure time;

(e) the availability of facilities for the education of adults, whether for coping with the particular problems of retirement or for maintaining or developing interests and skills.

V. Implementation

31. Effect may be given to this Recommendation, by stages as necessary, through laws or regulations or collective agreements or in any other manner consistent with national practice and taking account of national economic and social conditions.

32. Appropriate measures should be taken with a view to informing the public and, more particularly, those responsible for guidance, training, placement and the social services concerned, as well as employers, workers and their respective organisations, of the problems which older workers may encounter in respect, in particular, of the matters dealt with in Paragraph 5 of this Recommendation and of the desirability of helping them to overcome such problems.

33. Measures should be taken to ensure that older workers are fully informed of their rights and opportunities and encouraged to avail themselves of them.

I TAULUKKO

Ammattitautien luettelo
(Muutettu v. 1980)

Ammattitaudit	Työt, joissa on ammattitautiin sairastumisen vaara *
1. Fibrogeenisen mineraalipölyn aiheuttamat pneumokonioosit (silikoosi, antrakosilikoosi, asbestoosi) ja silikotuberkuloosi milloin silikoosi on oleellinen syy toiminnanvajaukseen tai kuolemaan.	Kaikki työt, joissa on mainittuun ammattitautiin sairastumisen vaara.
2. Kovametallipölyn aiheuttamat keuhkojen ja alempien hengitysteiden sairaudet.	„
3. Raakapuuvillapölyn aiheuttamat keuhkojen ja alempien hengitysteiden sairaudet (bysinoosi), tai pellava-, hamppu- tai sisalhamppuöljyn aiheuttamat keuhkojen ja alempien hengitysteiden sairaudet.	„
4. Työssä esiintyvien, tunnetusti astmaa aiheuttavien herkistävien ja ärsyttävien aineiden aiheuttama ammattiaстма.	„
5. Allerginen alveoliitti ja sen jälkitaudit, jotka aiheutuvat orgaanisten pölyjen hengittämistä, sen mukaan kuin kansallisessa lainsäädännössä määrätään.	„
6. Berylliumin tai sen myrkyllisten yhdisteiden aiheuttamat sairaudet.	„
7. Kadmiumin tai sen myrkyllisten yhdisteiden aiheuttamat sairaudet.	„
8. Fosforin tai sen myrkyllisten yhdisteiden aiheuttamat sairaudet.	„
9. Kromin tai sen myrkyllisten yhdisteiden aiheuttamat sairaudet.	„
10. Mangaanin tai sen myrkyllisten yhdisteiden aiheuttamat sairaudet.	„
11. Arseenin tai sen myrkyllisten yhdisteiden aiheuttamat sairaudet.	„

*Sovellettaessa tätä luetteloa on altistumisen aste ja altistumistapa otettava mahdollisuuksien mukaan huomioon.

Employment Injury Benefits Convention, 1964
(No. 121)Schedule I. List of Occupational Diseases
(Amended 1980)

Occupational diseases	Work involving exposure to risk*
1. Pneumoconioses caused by sclerogenic mineral dust (silicosis, anthraco-silicosis, asbestosis) and silicotuberculosis, provided that silicosis is an essential factor in causing the resultant incapacity or death.	All work involving exposure to the risk concerned.
2. Bronchopulmonary diseases caused by hard-metal dust.	„
3. Bronchopulmonary diseases caused by cotton dust (bysinosis), or flax, hemp or sisal dust.	„
4. Occupational asthma caused by sensitising agents or irritants both recognised in this regard and inherent in the work process.	„
5. Extrinsic allergic alveolitis and its sequelae caused by the inhalation of organic dusts, as prescribed by national legislation.	„
6. Diseases caused by beryllium or its toxic compounds.	„
7. Diseases caused by cadmium or its toxic compounds.	„
8. Diseases caused by phosphorus or its toxic compounds.	„
9. Diseases caused by chromium or its toxic compounds.	„
10. Diseases caused by manganese or its toxic compounds.	„
11. Diseases caused by arsenic or its toxic compounds.	„

* In the application of this Schedule the degree and type of exposure should be taken into account when appropriate.

Ammattitaudit	Työt, joissa on ammattitautiin sairastumisen vaara *	Occupational diseases	Work involving exposure to risk*
12. Elohopean tai sen myrkyllisten yhdisteiden aiheuttamat sairaudet.	”	12. Diseases caused by mercury or its toxic compounds.	”
13. Lyijyn tai sen myrkyllisten yhdisteiden aiheuttamat sairaudet.	”	13. Diseases caused by lead or its toxic compounds.	”
14. Fluorin tai sen myrkyllisten yhdisteiden aiheuttamat sairaudet.	”	14. Diseases caused by fluorine or its toxic compounds.	”
15. Rikkihiilen aiheuttamat sairaudet.	”	15. Diseases caused by carbon disulfide.	”
16. Alifaattisten tai aromaattisten hiilivetyjen myrkyllisten halogeenijohdannaisten aiheuttamat sairaudet.	”	16. Diseases caused by the toxic halogen derivatives of aliphatic or aromatic hydrocarbons.	”
17. Bentseenin tai sen myrkyllisten homologien (kemialliselta rakenteeltaan samankaltaisten aineiden) aiheuttamat sairaudet.	”	17. Diseases caused by benzene or its toxic homologues.	”
18. Bentseenin tai sen homologien myrkyllisten typpi- ja aminojohdannaisten aiheuttamat sairaudet.	”	18. Diseases caused by toxic nitro- and amino-derivatives of benzene or its homologues.	”
19. Nitroglyserolin tai muiden typpihappoesterien aiheuttamat sairaudet.	”	19. Diseases caused by nitroglycerin or other nitric acid esters.	”
20. Alkoholien, glykolin tai ketoninen aiheuttamat sairaudet.	”	20. Diseases caused by alcohols, glycols or ketones.	”
21. Tukahduttavien kaasujen, kuten hiilimonoksidin, syaanivedyn, sen myrkyllisten johdannaisten tai rikkivedyn aiheuttamat sairaudet.	”	21. Diseases caused by asphyxiants: carbon monoxide, hydrogen cyanide or its toxic derivatives, hydrogen sulfide.	”
22. Melun aiheuttama huonokuuloisuus.	”	22. Hearing impairment caused by noise.	”
23. Tärinän aiheuttamat sairaudet (lihasten, jänteiden, luiden ja nivelten, raajojen verisuonten tai ääreishermoston vauriot).	”	23. Diseases caused by vibration (disorders of muscles, tendons, bones, joints, peripheral blood vessels or peripheral nerves).	”
24. Ylipaineen alaisena tehdyn työn aiheuttamat sairaudet.	”	24. Diseases caused by work in compressed air.	”
25. Ionisoivan säteilyn aiheuttamat sairaudet.	Kaikki työt, joissa työntekijä altistuu ionisoivan säteilyn vaikutukselle.	25. Diseases caused by ionising radiations.	All work involving exposure to the action of ionising radiations.
26. Sellaisten fysikaalisten, kemiallisten tai biologisten tekijöiden aiheuttamat ihotaudit, joita ei ole mainittu muissa kohdissa.	Kaikki työt, joissa on mainittu ammattitautiin sairastumisen vaara.	26. Skin diseases caused by physical, chemical or biological agents not included under other items.	All work involving exposure to the risk concerned.
27. Tervan, pien, bitumin, mineraaliöllyn, antraseenin tai näiden seosten, näitä aineita tai niiden jäämiä sisältävien tuotteiden aiheuttama primaarinen ihosyöpä (epitelioma).	”	27. Primary epitheliomatous cancer of the skin caused by tar, pitch, bitumen, mineral oil, anthracene, or the compounds, products or residues of these substances.	”
28. Asbestin aiheuttama keuhkosyöpä tai mesotelioma.	”	28. Lung cancer or mesotheliomas caused by asbestos.	”

* Sovellettaessa tätä luetteloa on altistumisen aste ja altistumistapa otettava mahdollisuuksien mukaan huomioon.

* In the application of this Schedule the degree and type of exposure should be taken into account when appropriate.

Ammattitaudit

29. Tartunta- ja loistaudit sellaisessa työssä, jossa on erityinen tartunnan vaara.

Työt, joissa on ammattitautiin sairastumisen vaara *

- a) terveydenhuoltotyö tai laboratoriotyö.
- b) Eläinlääkintätyö.
- c) Tartunnan aiheuttajan saastuttamien eläimien, eläinruhojen tai eläinruhonosien tai niiden edelleen saastuttaman kauppatavaran käsittely.
- d) Muu työ, jossa on erityinen tartunnan vaara.

Occupational diseases

29. Infectious or parasitic diseases contracted in an occupation where there is a particular risk of contamination.

Work involving exposure to risk*

- (a) Health or laboratory work.
- (b) Veterinary work.
- (c) Work handling animals, animal carcasses, parts of such carcasses, or merchandise which may have been contaminated by animals, animal carcasses, or parts of such carcasses.
- (d) Other work carrying a particular risk of contamination.

* Sovellettaessa tätä luetteloa on altistumisen aste ja altistumistapa otettava mahdollisuuksien mukaan huomioon.

* In the application of this Schedule the degree and type of exposure should be taken into account when appropriate.

